Облікова картка дисертації

I. Загальні відомості

Державний обліковий номер: 0824U002392

Особливі позначки: відкрита

Дата реєстрації: 02-07-2024

Статус: Наказ про видачу диплома

Реквізити наказу МОН / наказу закладу: Наказ №319 від 01.07.2024р.

II. Відомості про здобувача

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Свириденко Ганна Василівна
2. Hanna V. Svyrydenko

Кваліфікація:

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0001-5412-2570

Вид дисертації: доктор філософії

Аспірантура/Докторантура: так

Шифр наукової спеціальності: 016

Назва наукової спеціальності: Спеціальна освіта

Галузь / галузі знань: освіта

Освітньо-наукова програма зі спеціальності: Спеціальна освіта

Дата захисту: 11-06-2024

Спеціальність за освітою: Дошкільна освіта. Початкова освіта.

Місце роботи здобувача: Мелітопольський державний педагогічний університет імені Богдана Хмельницького

Код за ЄДРПОУ: 02125237

Місцезнаходження: вул. Гетьманська, буд. 20, Мелітополь, Мелітопольський р-н., 72312, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

III. Відомості про організацію, де відбувся захист

Шифр спеціалізованої вченої ради (разової спеціалізованої вченої ради): ДФ 68

Повне найменування юридичної особи: Український державний університет імені Михайла Драгоманова

Код за ЄДРПОУ: 44807628

Місцезнаходження: вул. Пирогова, буд. 9, Київ, 01030, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

IV. Відомості про підприємство, установу, організацію, в якій було виконано дисертацію

Повне найменування юридичної особи: Український державний університет імені Михайла Драгоманова

Код за ЄДРПОУ: 44807628

Місцезнаходження: вул. Пирогова, буд. 9, Київ, 01030, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

V. Відомості про дисертацію

Мова дисертації: Українська

Коди тематичних рубрик: 14.29.29

Тема дисертації:

1. Педагогічні умови корекції дискалькулії в учнів початкових класів із порушеннями мовлення в інклюзивному навчанні

2. Pedagogical conditions for dyscalculia correction in primary school pupils with speech disorders in inclusive education

Реферат:

1. Дисертація присвячена комплексному дослідженню щодо обґрунтування педагогічних умов корекції дискалькулії учнів початкових класів із порушеннями мовлення у закладі освіти з інклюзивним навчанням. З'ясовано стан розробленості проблеми педагогічних умов корекції дискалькулії учнів початкових класів із порушеннями мовлення в теорії і практиці освіти осіб з особливими освітніми потребами, розглянуто науково-теоретичні підходи до трактування основних понять дисертаційного дослідження, представлено міжнародні і національні законодавчі документи, у яких регламентовано право рівного доступу на здобуття якісної освіти в умовах розбудови Нової української школи, запровадження інклюзивного навчання на засадах «дитиноцентризму», формування ключових і предметних компетентностей, зокрема математичної.

Систематизовано комплекс педагогічних умов щодо реалізації психолого-педагогічного супроводу; узагальнено матеріал щодо взаємозв'язку психічного розвитку і труднощів математичної діяльності в учнів початкових класів із порушеннями мовлення, описано загальні типи проблем у засвоєнні математичного матеріалу здобувачами освіти, причини виникнення дискалькулії, особливості прояву, класифікацію її видів. Схарактеризовано організацію проведення експериментальної перевірки досліджуваного явища з описом її етапів (організаційно-підготовчий; діагностичний; заключний). Визначено організаційно-педагогічні вимоги до проведення обстеження дітей із порушеннями мовлення, критерії (наявність дискалькулії та диференціація за її видами; стан розвитку немовленнєвих і мовленнєвих психічних процесів як передумови розвитку математичної компетентності; рівні розвитку словесно-логічного мислення, рівні розвитку мотиваційної сфери) та показники вивчення досвіду математичної діяльності учнів початкових класів із порушеннями мовлення, виявлення дискалькулії, визначення специфічних труднощів. Підібрано і систематизовано діагностичні завдання (мета, зміст, система оцінювання). Розроблено структуру психолого-педагогічного супроводу учнів початкових класів із порушеннями мовлення і дискалькулією у закладі загальної середньої освіти з інклюзивним навчанням з описом проєктувального (мета, завдання, напрями, принципи, вимоги, методи і засоби) та конструктивного (діагностичний, основний етап, етапу моніторингу, педагогічні умови) блоків. Обґрунтовано педагогічні умови корекції дискалькулії учнів початкових класів із порушеннями мовлення (організація вивчення дітей із порушеннями мовлення; організація психолого-педагогічного супроводу дитини з порушеннями мовлення і дискалькулією; організація психолого-педагогічної роботи з формування навичок математичної діяльності; реалізація діяльнісного підходу під час уроків математики та практичної діяльності; навчання через рух і пізнання через органи відчуття; взаємодія учасників команди психолого-педагогічного супроводу з батьками учнів із порушеннями мовлення і дискалькулією; підтримка позитивної мотивації учнів із порушеннями мовлення і дискалькулією до вивчення математики), описано методичні шляхи (форми, методи, прийоми, засоби, технології та ін.) їх реалізації у процесі психолого-педагогічного супроводу у закладі з інклюзивним навчанням. Здійснено експериментальну перевірку ефективності педагогічних умов корекції дискалькулії учнів початкових класів із порушеннями мовлення. Узагальнено фактори схильності до виникнення графічної, вербальної, дислексичної, операційної, практогностичної дискалькулії в учнів початкових класів із порушеннями мовлення, специфічні труднощі математичної діяльності відповідно до розвитку у них пізнавальних процесів. Аргументовано, що отримані результати педагогічного експерименту дозволили стверджувати, що розроблені й теоретично обґрунтовані педагогічні умови корекції дискалькулії учнів із порушеннями мовлення забезпечили ефективність їх реалізації у процесі психолого-педагогічного супроводу у закладі загальної середньої освіти з інклюзивним навчанням.

2. The state of elaboration of the problem of pedagogical conditions for dyscalculia correction in primary school pupils with speech disorders in the theory and practice of education of persons with special educational needs is clarified, the scientific and theoretical approaches to the interpretation of the main concepts of the dissertation research are considered, the international and national legislative documents are presented, which regulate the right for equal access to quality education in the conditions of the New Ukrainian School development, introduction of inclusive education based on "child-centeredness", as well as formation of key and subject competences, in particular mathematical. A complex of pedagogical conditions for the implementation of psychological and pedagogical support has been systematized; the material on the relationship between mental development and difficulties in mathematical activity in primary school pupils with speech disorders is summarized, the general types of problems in the assimilation of mathematical material by education applicants, the causes of dyscalculia, the peculiarities of its manifestation, and the classification of its types are described. The organization of the experimental verification of the investigated phenomenon is characterized with a description of its stages (organizational-preparatory; diagnostic; final). Organizational and pedagogical requirements for the examination of children with speech disorders, criteria (presence of dyscalculia and differentiation according to its types; the state of development of non-speech and speech mental processes as prerequisites for the development of mathematical competence; levels of development of verbal and logical thinking, levels of development of the

motivational sphere) and indicators of the study of the experience of mathematical activities of primary school pupils with speech disorders, detection of dyscalculia, identification of specific difficulties have been determined. The diagnostic tasks (purpose, content, evaluation system) were selected and systematized. The structure of psychological and pedagogical support for primary school pupils with speech disorders and dyscalculia in a general secondary education institution with inclusive education was developed with a description of the projective (goal, tasks, directions, principles, requirements, methods and means) and constructive (diagnostic, main stage, monitoring stage, pedagogical conditions) blocks. The pedagogical conditions for dyscalculia correction of primary school pupils with speech disorders are substantiated (organization of the study of children with speech disorders; organization of psychological and pedagogical support for a child with speech disorders and dyscalculia; organization of psychological and pedagogical work on the formation of mathematical activity skills; implementation of an activity approach during mathematics lessons and practical activities; learning through movement and cognition through the senses; interaction of the participants of the psychological and pedagogical support team with the parents of pupils with speech disorders and dyscalculia); the methodological ways (forms, methods, techniques, means, technologies, etc.) of their implementation in the process of psychological and pedagogical support in an institution with inclusive education are described. An experimental verification of the effectiveness of pedagogical conditions for dyscalculia correction in primary school pupils with speech disorders was carried out. Factors predisposing to the occurrence of graphic, verbal, dyslexic, operational, practognostic dyscalculia in primary school pupils with speech disorders, specific difficulties in mathematical activities in accordance with the development of their cognitive processes are summarized. It is argued that the obtained results of the pedagogical experiment made it possible to state that the developed and theoretically substantiated pedagogical conditions for dyscalculia correction in pupils with speech disorders ensured the effectiveness of their implementation in the process of psychological and pedagogical support in an institution of general secondary education with inclusive education.

Державний реєстраційний номер ДіР:

Пріоритетний напрям розвитку науки і техніки: Фундаментальні наукові дослідження з найбільш важливих проблем розвитку науково-технічного, соціально-економічного, суспільно-політичного, людського потенціалу для забезпечення конкурентоспроможності України у світі та сталого розвитку суспільства і держави

Стратегічний пріоритетний напрям інноваційної діяльності: Не застосовується

Підсумки дослідження: Нове вирішення актуального наукового завдання

Публікації:

- 1. Свириденко Г. В. Страх та невпевненість дитини як психологічні чинники дискалькулії. Resilience: the main challenges and development of resilience competencies in the educational paradigm: Scientific monograph. Riga, Latvia: «Baltija Publishing», 2023. 148 p.
- 2. Свириденко Г. В. LEGO - конструювання як засіб корекції дискалькулії у молодших школярів. Актуальні питання гуманітарних наук. 2022. Вип. 52, том 3. С. 184-189.
- 3. Свириденко Г. В. Дискалькулія учнів початкових класів з порушеннями мовлення як психолого-педагогічна проблема. Науковий журнал Сумського державного педагогічного університету імені А.С. Макаренка «Inclusion and Diversity». 2023. № 3. С. 72-76.
- 4. Свириденко Г. В. Особливості розуміння та використання прийменників просторового значення учнями з мовленнєвими порушеннями. Науковий Вісник Мелітопольського державного педагогічного університету імені Богдана Хмельницького. Серія: Педагогіка. 2022. № 2 (29). С. 177-180.
- 5. Svyrydenko H., Shevchenko Y., Dubiaha S., Kovalova O., Varina, H. Neuropsychological peculiarities of cognitive functions of speech-impaired junior pupils. Metodos e tecnicas de pesquisas cientificas. 2023. Vol. 15 (40). P. 322-339. doi: https: // doi.org/10.18316/rcd.v15i40.11252

- 6. Свириденко Г. В. Сюжетно-рольові ігри з математичним змістом у корекційній роботі з учнями, що мають мовленнєві порушення. Український психолого-педагогічний науковий збірник. 2022. Вип. 26 (26). С. 39-42.
- 7. Свириденко Г. В. Профілактика дискалькулії в учнів початкових класів через систему творчих завдань. SCINCE, RESEARCH, DEVELOPMENT. #40 (04/2021).
- 8. Свириденко Г. В. Тривожність учнів початкових класів як психологічний чинник дискалькулії. Herald pedagogiki. Nauka i praktika. #51 (02/2022).
- 9. Свириденко Г. В. Розвиток творчого мислення учнів з дискалькулією на уроках математики. Тези для участі у Всеукраїнській з міжнародною участю науково-практичної конференції. Рига, Латвія, 2022.

Наукова (науково-технічна) продукція:

Соціально-економічна спрямованість:

Охоронні документи на ОПІВ:

Впровадження результатів дисертації: Впроваджено

Зв'язок з науковими темами:

VI. Відомості про наукового керівника/керівників (консультанта)

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Федоренко Світлана Володимирівна

2. Svitlana V. Fedorenko

Кваліфікація: д.пед.н., професор, 13.00.03

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-3321-6946

Додаткова інформація: https://scholar.google.com.ua/citations?user=5Hva9dEAAAAJ&hl

Повне найменування юридичної особи: Український державний університет імені Михайла Драгоманова

Код за ЄДРПОУ: 44807628

Місцезнаходження: вул. Пирогова, буд. 9, Київ, 01030, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

VII. Відомості про офіційних опонентів та рецензентів

Офіційні опоненти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Бондаренко Юлія Анатоліївна

2. Yuliia A. Bondarenko

Кваліфікація: д.пед.н., професор, 13.00.03

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-6190-7648

Додаткова інформація: Scopus ID 57207306666; Web of Science Researcher ID AAF-9970-2020

Повне найменування юридичної особи: Сумський державний педагогічний університет імені А. С. Макаренка

Код за ЄДРПОУ: 02125510

Місцезнаходження: вул. Роменська, буд. 87, Суми, Сумський р-н., 40002, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Лісова Людмила Іванівна

2. Lyudmyla I. Lysova

Кваліфікація: к. пед. н., 13.00.03

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-3758-0294

Додаткова інформація: https://scholar.google.com.ua/citations?user=cqKK8y8AAAAJ&hl=uk

Повне найменування юридичної особи: Кам’янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка

Код за ЄДРПОУ: 02125616

Місцезнаходження: вул. Огієнка, буд. 61, Кам'янець-Подільський, Кам'янець-Подільський р-н., 32300, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Рецензенти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Мартиненко Ірина Володимирівна

2. Iryna V. Martynenko

Кваліфікація: д.психол.н., доц., 19.00.08

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0001- 5003-465

Додаткова інформація: https://scholar.google.com/citations?hl=uk&user=xZkEyZ4AAAAJ; Web of Science ResearcherID: AAQ-9321-2021

Повне найменування юридичної особи: Український державний університет імені Михайла Драгоманова

Код за ЄДРПОУ: 44807628

Місцезнаходження: вул. Пирогова, буд. 9, Київ, 01030, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Гноєвська Оксана Юріївна
2. Oksana Y. Hnoievska

Кваліфікація: к.пед.н., доцент, 13.00.03

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002- 0623-154

Додаткова інформація: https://scholar.google.com/citations?hl=uk&user=are3LbEAAAAJ

Повне найменування юридичної особи: Український державний університет імені Михайла Драгоманова

Код за ЄДРПОУ: 44807628

Місцезнаходження: вул. Пирогова, буд. 9, Київ, 01030, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

VIII. Заключні відомості

Власне Прізвище Ім'я По-батькові голови ради	Конопляста Світлана Юріївна
Власне Прізвище Ім'я По-батькові головуючого на засіданні	Конопляста Світлана Юріївна
Відповідальний за підготовку облікових документів	Кліваденко Наталія Іванівна
Реєстратор	УкрІНТЕІ
Керівник відділу УкрІНТЕІ, що є відповідальним за реєстрацію наукової діяльності	Юрченко Тетяна Анатоліївна